

Innhold

Forord	11
Innledning	13
DEL 1	
DET MODERNE FORELDRESKAP	17
Kapittel 1	
Nye tider – nye foreldre	19
Det viktige foreldresamarbeidet	22
Barnehagens samfunnsmandat	22
Barnehage for alle barn	24
Foreldrenes rett til medvirkning	26
Barnehagen som dannelses- og læringsarena	28
Kapittel 2	
Det moderne foreldreskap	30
Foreldrenes økte rettigheter	30
Familien i det moderne samfunn	31
Ulike familieformer	32
Økte valgmuligheter og mangel på rollemodeller	34
Endringer i familiens funksjon	37
Endringer i det sosiale støttesystemet	38
Ekspertsystemene	39
Usikkerhet i foreldrerollen	40

Foreldre som sliter med rus og psykiske lidelser	41
Foreldrestøttende arbeid	42

Kapittel 3

Profesjonalisering og vitenskapeliggjøring

av barneomsorgen	45
Historisk tilbakeblikk	45
Vitenskapeligjøringen av barneomsorgen	50

Kapittel 4

Profesjonskunnskap og hverdagskunnskap	52
Ulike kunnskapsformer	52
Profesjonskunnskap og hverdagskunnskap	54
Profesjonell autoritet, makt og hegemoni	55
Kunnskap, språk og makt	56
Ekspertkunnskap	57
Vitenskap og sunn fornuft	58
Teori og praksis	59
Fra universell viten til kulturbundet viten	60
Utvikling av profesjonalitet og relasjonsferdigheter	62

DEL 2

LOVGIVNING OG ETIKK	65
-------------------------------	----

Kapittel 5

Lovgivning som regulerer barneomsorgen	67
Foreldreansvar og samfunnsansvar for barneomsorgen	67
Foreldrenes ansvar	68
Lovverk som regulerer samarbeidsformer	69
Foreldrenes rettigheter	70
Foreldrenes samtykke	71
Foreldrenes rett til innsyn	71
Kritisk bevissthet rundt bruk av kartleggings skjema	72
Hensynet til barnets beste	72
Samfunnets ansvar og plikter	73

Et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø	75
Barn med nedsatte funksjonsevner	77
Barnehagens samarbeid med barnevernstjenesten	80
Bekymringsmelding	80

Kapittel 6

Møte med ulike foreldre	82
Tillitens krav	83
Gjensidig avhengighet og interdependens	84
Påvirkningskraft og definisjonsmakt	85
Involvere foreldre	86
Ydmykhet, empati og sensitivitet	87
Klokskap og intuisjon	88

DEL 3

SAMARBEIDETS MÅL, INNHOLD OG FORM	89
---	----

Kapittel 7

Mål for samarbeidet	91
Samarbeid, veiledning og støtte. En begrepsavklaring	92
Samarbeid	92
Veiledning	92
Foreldrestøttende arbeid	93
Samarbeide om et godt psykososialt miljø i barnehagen	95
Sikre barnet gode overganger	95
Styrke barnets tilknytning og tilhørighet	97
Forsterke barnets sosialisering	98
Dobbelt sosialisering	99
Bekreftelse foreldrenes betydning for barnets utvikling	99
Integrasjonskompetanse	101
Prosesskompetanse	102
Kommunikasjonskompetanse	102
Kulturkompetanse	102
Tverrfaglig samarbeidskompetanse	102
Forebygge omsorgssvikt	103

Kapittel 8

Samarbeidets innhold og form	104
Informasjon om barnehagens virksomhet	104
Samarbeidsformer	105
Hva kan foreldrene og personalet samarbeide om?	106
Rutiner for foreldresamarbeidet	108
Foreldrenes medvirkning i barnehagens planlegging	109
Foreldrenes medvirkning i tilvenningsperioden	113
Barnehagens rolle og foreldrenes medvirkning i barnets overgang til skolen	116
Når foreldre klager	119

Kapittel 9

Kompetanser i foreldresamarbeid	121
Evne til nære og varme relasjoner til foreldre	121
Den gode dialogen	123
Kommunikasjonsferdigheter	124
Forståelsesrettet kommunikasjon	124
Jeg-budskap og du-budskap	125
Samtaleferdigheter	126
Finne alternative handlingsmuligheter	127
Spørsmål som utfordrer	129
Foreldregrupper	131

Kapittel 10

Flerkulturelle perspektiver og foreldresamarbeid	133
---	-----

Marit Gjervan

Forpliktende samarbeid	134
Barnehagens møte med mangfold	135
Holdninger til mangfold	135
Kultur som forklaringsmodell	137
Personalets kompetanse	138
Å gjøre mangfold synlig	140
Barnehagens arbeid med språk	140
Å gjøre foreldrenes kompetanse gyldig i barnehagen	142
Ulike samtaletoner	144

Tid, ressurser og organisering	145
Barnehagens arbeid med språk og involvering av foreldre	145
Dokumentasjon og kartlegging av språk	147
Kapittel 11	
Den vanskelige foreldresamtalen	149
<i>May Britt Drugli</i>	
En del av det generelle samarbeidet	151
Tillit	152
Et godt samarbeid	153
Hvorfor blir noen samtaler «vanskelige»?	154
En bred tilnærming	155
Barnet i sentrum	156
Foreldrenes rolle	157
Ulike samtalefaser	158
Observasjoner som grunnlag	160
Gode beskrivelser	161
Dialog og aktiv lytting	161
Ressurser og løsningsfokus	162
Når det oppstår kommunikasjonsproblemer	163
Utfordringer som kan oppstå	164
Avslutning	165
Kapittel 12	
Samarbeid med foreldre i et spesialpedagogisk perspektiv	167
<i>Bodil Mørland</i>	
Samarbeid for barnets beste	167
Barns rett til spesialpedagogisk hjelp	168
Samarbeid når bekymring oppstår	172
Samarbeid når barn har særskilte behov	174
Saksgang for spesialpedagogisk hjelp	177
Fase 1: bekymringsfasen	177
Fase 2: henvisning til PP-tjenesten	178
Fase 3: sakkyndig vurdering av barnets behov	178
Fase 4: vedtaksfasen	178
Fase 5: planlegging og gjennomføring	179

Fase 6: evaluering og veien videre	179
Ansvarsgruppe, individuell plan og koordinator	179
Det offentlige hjelpe- og støtteapparatet	181
a) Kommunalt forvaltningsnivå (førstelinjetjenesten)	182
b) Statlig forvaltningsnivå (andre- og tredjelinjetjenesten)	182
Samarbeid på kryss og tvers	183

Kapittel 13

Foreldrestøttende arbeid i et mangfoldig samfunn	187
Foreldreveiledning som et lavterskeltilbud for alle	188
Sensitivisering av omsorgsgiver	188
Kjennetegn på et godt samspill	189
Følelsesmessig kommunikasjon	190
Formidling og berikelse	190
Hvordan kan vi møte sosiokulturelle forskjeller i oppdragelsespraksis?	191
Profesjonalitet i møte med foreldre	193
Kulturelle modeller for omsorgspraksis	193
La barnet vise veg	196
 Referanser	 198
 Forfatteromtaler	 214
 Stikkordregister	 215